

Научни трудове на ПУ, <i>Animalia</i>	Год./An.	Том/Vol.	Кн./Fasc.	с./pp.
Trav. Sci. Univ. Plovdiv, <i>Animalia</i>	2004	40	6	19–25

НАХОДИЩА НА БЕЗГРЪБНАЧНИ С КОНСЕРВАЦИОННА ЗНАЧИМОСТ В РОДОПИТЕ (БЪЛГАРИЯ)

Димитър Н. Бечев, Анелия М. Стоянова

*Катедра Зоология, Пловдивски университет “Паисий Хилендарски”,
Цар Асен 24, 4000 Пловдив
bechev@pu.acad.bg, stanelia@pu.acad.bg*

Abstract. Faunistic data about 21 invertebrate species of conservation importance in the Rhodopes (Bulgaria) are given.

Key words. Invertebrates, conservation importance, Rhodopes, Bulgaria.

УВОД

През последното десетилетие бяха приети редица международни конвенции и директиви за опазване на биологичното разнообразие: Червен списък на Международния съюз за опазване на природата и природните ресурси (IUCN Red List), Директива 92/43 на Съвета на Европейската икономическа общност за запазване на природните местообитания и на дивата флора и фауна (DCE 92/43), Конвенция за опазване на дивата природа и природните местообитания в Европа (BERN CONVENTION), Европейски червен списък на глобално застрашените животни и растения (ESC Red List), Списък на застрашените безгръбначни на проекта CORINE biotopes (CORINE). В България беше приет нов Закон за биологичното разнообразие (ЗБР).

Списъци на видовете Mollusca и Insecta с консервационна значимост в България са направени от ХУБЕНОВ (под печат). Конкретна информация за разпространението на такива видове в Родопите се съдържа в работите на ІRIKOV (2002) и ІRIKOV, DEDOV (in press) за Gastropoda - Terrestria, БЕШОВСКИ (1994) за Odonata, АВАЈЕВ (2001) за Lepidoptera: Hesperioidea и Papilionoidea.

При участието на авторите в проекти за изследване на биологичното разнообразие в Източни и Западни Родопи бяха установени редица находища на 21 консервационно важни вида безгръбначни. Повечето от находищата са нови, а някои потвърждават известни данни.

ФАУНИСТИЧНИ ДАННИ

MOLLUSCA GASTROPODA

Helix pomatia Linnaeus, 1758

Находища: Западни Родопи: Тъмръшка река, UTM: KG95, 1000 m, 16.08.2005, 3 екз.; с. Ситово, UTM: LG04, 1300 m, 19.07.2005, 2 екз.; хижа Марциганица, UTM: LG24, 1400 m, 16.06.2005, 2 екз.; ловно стопанство Кормисош, UTM: LG32, 900 m, 20.06.2005, 3 екз.; с. Буйново, UTM: KG70, 1300 m, 15.06.2005, 1 екз.; с. Кестен, UTM: KG80, 1300 m, 15.06.2005, 1 екз.; с. Скобелево, UTM: KG95, 1200 m, 16.06.2005, 2 екз.; Юндола, UTM: GM36, 1350 m, 30.06.2005, 2 екз.; с. Драгиново, UTM: KG56, 750 m, 27.08.2005, 2 екз., с. Гьоврен; UTM: KG 81, 1000 m, 23.07.2005, 2 екз.

Консервационен статус: DCE 92/43, BERN CONVENTION, ESC Red List, CORINE, ЗБР.

BIVALVIA

Unio crassus Retzius, 1788

Находище: Източни Родопи: река Бяла река, край с. Меден бук, UTM: FM18, 150 m, 18.03.2005, живи екземпляри и черупки.

Консервационен статус: IUCN Red List, DCE 92/43, CORINE, ЗБР.

ARTHROPODA CRUSTACEA

Austropotamobius torrentium (Schrank, 1803)

Находище: Западни Родопи: Девинска река, над гр. Девин, UTM: KG82, 750 m, 28.08.2005, 2 мъжки.

Консервационен статус: IUCN Red List, DCE 92/43, BERN CONVENTION, CORINE, ЗБР.

Insecta

ODONATA Lestidae

Lestes dryas Kirby, 1890

Находище: Източни Родопи: с. Доборско, UTM: LF99, 450 m, 25.07.2005, 1 мъжки.

Консервационен статус: IUCN Red List, CORINE.

Coenagrionidae

Coenagrion hastulatum (Charpenter, 1825)

Находище: Западни Родопи: Юндола, UTM: GM36, 1350 m, 2.07.2003, 2 мъжки.
Конзервационен статус: IUCN Red List, CORINE.

Cordulegastridae

Cordulegaster heros Theisinger, 1979

Находище: Западни Родопи: южно от с. Марково, UTM: LG05, 400-500 m, 31.07.2005, 3 мъжки.
Конзервационен статус: IUCN Red List, DCE 92/43, BERN CONVENTION, CORINE.

Corduliidae

Somatochlora flavomaculata (Vandar Linden, 1825)

Находище: Западни Родопи: Юндола, UTM: GM36, 1200 m, 5.07.2003, 1 мъжки.
Конзервационен статус: IUCN Red List, CORINE.

MANTODEA

Empusidae

Empusa fasciata Brullé, 1839

Находища: Източни Родопи: с. Доборско, UTM: LF99, 450 m, 25.07.2005, 1 екз.; с. Перуника, UTM: LF99, 600 m, 22.07.2007, 1 екз.
Конзервационен статус: ESC Red List.

Mantidae

Mantis religiosa (Linnaeus, 1758)

Находища: Западни Родопи: Асеновград, край Асенова крепост, UTM: LG25, 350 m, 20.08.2000, 1 женски; с. Огняново, UTM: GM31, 600 m, 26.08.2004, 1 женски.
Конзервационен статус: CORINE.

COLEOPTERA

Lucanidae

Lucanus cervus (Linnaeus, 1758)

Находища: Източни Родопи: с. Бубино, UTM: MG00, 550 m, 24.07.2005, 1 мъжки; с. Попско, UTM: MG00, 700 m, 24.07.2005, 1 мъжки.
Западни Родопи: с. Храбрино, UTM: LG05, 400 m, 16.07.2004, 1 женски; южно от с. Марково, UTM: LG05, 600 m, 27.08.2005, 1 женски; гр. Девин, UTM:

KG82, 700 m, 1 женски; с. Гьоврен; UTM: KG 81, 1000 m, 23.07.2005, 1 мъжки;
с. Драгиново, UTM: KG56, 750 m, 27.08.2005, 1 женски.

Консервационен статус: DCE 92/43, BERN CONVENTION, ЗБР.

Cerambycidae

Cerambyx cerdo Linnaeus, 1758

Находища: Западни Родопи: с. Куклен, UTM: LG14, 400 m, 15.08.2005, 1 екз.
(leg. И. Попова); с. Първенец, UTM: LG06, 250 m, 6.07.2004, 1 екз.

Консервационен статус: IUCN Red List, DCE 92/43, BERN CONVENTION,
ESC Red List, CORINE, ЗБР.

Morinus asper funereus Mulsant, 1862

Находища: Източни Родопи: с. Доборско, UTM: LF99, 450 m, 25.07.2005, 3
екз.; с. Перуника, UTM: LF99, 600 m, 22.07.2007, 2 екз.; с. Бубино, UTM: MG00,
550 m, 24.07.2005, 3 екз.; с. Попско, UTM: MG00, 700 m, 24.07.2005, 2 екз.; с.
Долна кула, UTM: LF89, 450 m, 19.07.2005, 1 екз.

Западни Родопи: с. Храбрино, UTM: LG05, 400 m, 11.06.2004, 1 екз.;
15.07.2005, 2 екз.; с. Бачково, UTM: LG24, 450 m, 9.06.2004, 1 екз.; гр. Девин,
UTM: KG82, 700 m, 20.07.2003, 1 екз.

Консервационен статус: IUCN Red List, DCE 92/43, BERN CONVENTION,
CORINE.

NEUROPTERA

Ascalaphidae

Libelloides macaronius (Scopoli, 1763)

Находища: Западни Родопи: над гр. Перушица, UTM: KG95, 700-900 m,
16.07.2005, 2 екз.; с. Скобелево, UTM: KG95, 1100 m, 16.07.2005, 1 екз; хижа
Марциганица, UTM: LG24, 1400 m, 16.06.2005, 1 екз.

Консервационен статус: IUCN Red List, ESC Red List.

HYMENOPTERA

Formicidae

Formica rufa Linnaeus, 1761

Находища: Западни Родопи: хижа Здравец, UTM: LG04, 1300 m, 27.07.2005;
летовище Бяла черква, UTM: LG04, 1693 m, 27.07.2005; хижа Равнища, UTM:
LG05, 1200 m, 29.07.2005; хижа Скални мостове, UTM: LG03, 1700 m,
17.03.2003; хижа Върховръх, UTM: KG94, 1600 m, 20.06.2004, Юндола, UTM:
GM36, 1350 m, 30.06.2005.

Консервационен статус: IUCN Red List, ESC Red List, ЗБР.

LEPIDOPTERA
Papilionidae

***Parnassius apollo* (Linnaeus, 1758)**

Находища: Западни Родопи: хижа Марциганица, UTM: LG24, 1400 m, 16.06.2005, 1 екз.; с. Добралък, UTM: LG14, 1000 m, 20.06.1996, 7 екз.; с. Косово, UTM: LG14, 800 m, 29.06.2004, 10 екз.; с. Забърдо, UTM: LG02, 1000 m, 10.06.2002, 1 екз.; хижа Чудните мостове, UTM: LG03, 1450 m, 11.06.2002, 1 екз.; Чаирски езера; UTM: KG 81, 1300 m, 24.07.2005, 1 екз.

Конзервационен статус: IUCN Red List, DCE 92/43, BERN CONVENTION, ESC Red List, CORINE, ЗБР.

***Parnassius mnemosinae* (Linnaeus, 1758)**

Находища: Източни Родопи: с. Белополци, UTM: FM09, 600 m, 23.07.2005, 3 екз.; с. Поточница, UTM: LG80, 250 m, 21.07.2005, 2 екз.; с. Чал, UTM: LF99, 500 m, 23.07.2003, 2 екз.; с. Перуника, UTM: LF99, 600 m, 22.07.2007, 1 екз.; с. Долна кула, UTM: LF89, 450 m, 19.07.2005, 3 екз.

Западни Родопи: с. Гълъбово, UTM: LG15, 700 m, 2.06.2005, 2 екз.

Конзервационен статус: DCE 92/43, BERN CONVENTION, ESC Red List, CORINE.

***Zerynthia polyxena* (Denis & Schiffermüller, 1775)**

Находища: Западни Родопи: Асеновград, край Асенова крепост, UTM: LG25, 350 m, 24.05.2005, 2 екз.; гр. Кричим, UTM: KG85, 350 m, 25.04.2005, 1 екз.

Конзервационен статус: DCE 92/43, BERN CONVENTION, ESC Red List, CORINE.

Nymphalidae

***Argynnis paphia* (Linnaeus, 1758)**

Находища: Източни Родопи: с. Белополци, UTM: FM09, 600 m, 23.07.2005, 1 екз.; с. Чал, UTM: LF99, 500 m, 23.07.2003, 2 екз.; с. Попско, UTM: MG00, 700 m, 24.07.2005, 1 екз.

Западни Родопи: Асеновград, край Асенова крепост, UTM: LG25, 350 m, 24.05.2005, 1 мъжки; южно от с. Куклен, UTM: LG15, 550 m, 10.07.2005, 1 мъжки и 2 женски; хижа Здравец, UTM: LG04, 1300 m, 27.07.2005, 1 мъжки; източно от с. Гьоврен; UTM: KG81, 1000 m, 23.07.2005, 1 мъжки.

Конзервационен статус: CORINE.

***Limenitis populi* (Linnaeus, 1758)**

Находище: Западни Родопи: Юндола, UTM: GM36, 1350 m, 2.07.2003, 1 екз.

Конзервационен статус: CORINE.

Arctiidae

Euplagia quadripunctaria (Poda, 1761)

Находища: Западни Родопи: източно от Асеновград, UTM: LG29, 320 m, 28.08.2005, 3 екз.; югоизточно от Асеновград, манастир Св. Петка, UTM: LG24, 450 m, 28.08.2005, 1 екз.; южно от с. Куклен, манастир Св. Св. Кузма и Дамян, UTM: LG15, 450 m, 26.08.2005, 1 екз.; с. Храбрино, UTM: LG05, 400 m, 16.07.2004, 1 екз.; 15.07.2005, 2 екз.; с. Гълъбово, UTM: LG15, 700 m, 3.08.2005, 3 екз.; южно от с. Марково, UTM: LG05, 600 m, 3.08.2005, 4 екз.; язовир Въча, UTM: KG84, 450 m, 7.09.2004, 1 екз.; източно от с. Гъоврен, UTM: KG81, 1000 m, 23.07.2005, 3 екз.

Консервационен статус: DCE 92/43.

Saturniidae

Saturnia pyri (Denis & Schiffermüller, 1775)

Находище: Западни Родопи: гр. Кричим, UTM: KG85, 300 m, 25.04.2005, 1 мъжки.

Консервационен статус: IUCN Red List, ESC Red List.

ЛИТЕРАТУРА

- БЕШОВСКИ, В., 1994. Фауна на България. 23. Insecta, Odonata. – Изд. БАН, София, 372 с.
- ХУБЕНОВ, З. (под печат). Малакофаунистично разнообразие на България. – Съвременен състояние на биорознообразието в България – проблеми и перспективи.
- ХУБЕНОВ, З. (под печат). Ентомофаунистично разнообразие на България. – Съвременен състояние на биорознообразието в България – проблеми и перспективи.
- АВАЛЕВ, S., 2001. An Atlas of the Distribution of the Butterflies in Bulgaria (Lepidoptera: Hesperioidea & Papilionoidea). – Pensoft, Sofia-Moskow, 335 pp.
- ИРИКОВ, А., 2002. Species composition and zoogeographical characterization of the terrestrial shell malacofauna (Mollusca, Gastropoda) in the Dobrostanski ridge of the Western Rhodopes with ecological notes. – *Historia naturalis bulgarica*, 14: 89-102.
- ИРИКОВ А., I. DEDOV (in press). Terrestrial gastropods (Mollusca) fauna of the Western Rhodopes (Bulgaria). - *Biodiversity of Bulgaria*. 3. Biodiversity of Western Rhodopes (Bulgaria and Greece).

**GEOGRAPHIC LOCALITIES OF INVERTEBRATES OF
CONSERVATION IMPORTANCE IN THE RHODOPES
(BULGARIA)**

Dimitar N. Bechev, Anelia M. Stojanova

*Department of Zoology, University of Plovdiv, 24 Tzar Assen Str., BG-4000
Plovdiv, Bulgaria
bechev@pu.acad.bg, stanelia@pu.acad.bg*

(Summary)

New information about 21 invertebrates of conservation importance is presented.

Some of the distributional data are recorded herein for the first time, while some others confirmed published localities before. The faunistic data concerned invertebrate species from the lists of: IUCN Red List, Habitat Directive DCE 92/44/EEC, Bern Convention, ESC Red List, CORINE biotopes Check-list and Law for Biodiversity of Bulgaria.

